

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

У сучасних дослідженнях з фізичної культури та спорту автори все частіше звертаються до гуманістичних витоків спортивної діяльності, які пов'язують людину та її можливості з етичною, естетичною й інтелектуальною культурою.

Важливим елементом сучасної культури є фізична культура та спорт. Вони позитивно впливають на здоров'я, фізичну досконалість, на духовний світ, на етичні й естетичні засади особистості, на її світогляд, емоції, моральні принципи, естетичні смаки, а також на гармонійні взаємини між людьми в суспільстві.

Проте існує ряд невирішених проблем, пов'язаних з науково-методичними основами гуманізації фізичного виховання і спорту, які значно ускладнюють перехід від проголошення ідеї гуманістичного світогляду до практичної її реалізації. Це підтверджується тим, що сьогодні в Україні система соціально-економічного стимулювання здорового способу життя практично відсутня, що позначається, в першу чергу, на фізичному стані населення.

Таким чином, процеси, що відбуваються у державі, дозволили нам переконатися в тому, що формування гуманістичного світогляду у сфері фізичної культури і спорту є актуальною науково-практичною проблемою.

Роль спорту в становленні гармонійно-розвинутої особистості полягає в його перетворювальних діях, заснованих на певних психологічних закономірностях. Спорт являє собою унікальний соціальний інститут, потенційні перетворювальні можливості якого перевершують можливості багатьох інших соціальних інститутів. Це обумовлено такими факторами: поєднання якісних характеристик праці, мистецтва, культури, фаху; величезний запас документальних життєвих ситуацій та біографії конкретних людей, котрі являють собою приклади переможного протиставлення сили духа спільної могутності суперників роковому збігу обставин, трагічним подіям; відповідає

глибинним потребам людини в різноманітних формах психологічної ідентифікації (від героїчної до національної).

Спортивна діяльність представляє собою один із шляхів, на якому людина може проявити свою досконалість, використовуючи фізичні можливості для досягнення певних результатів. Спорт – це природна лабораторія людських можливостей. Ця діяльність має високу мотивацію, чіткі критерії оцінювання результатів, потребує активності від людини.

У фізичній культурі і спорті як важливих елементах сучасної культури акумулюються величезні можливості для позитивної дії не тільки на здоров'я та фізичну досконалість, але і на духовний світ, на культуру людини і, зрештою, на його позитивний світогляд.

Соціальна функція фізичної культури і спорту полягає в тому, що вона дозволяє їй виробити правильні відповіді на питання сучасного життя, орієнтує на творче рішення назрілих проблем, озброює реальним розумінням перспектив суспільного розвитку.

Одну з основних цілей занять фізичними вправами слід пов'язувати з переконанням того, що це має велику цінність у житті людини. Для цього важливо, щоб студенти постійно усвідомлювали красу і задоволення від таких занять, фізично відчували радість. Необхідно так будувати навчально-виховний процес, щоб він сприяв розвиткові здатності вбачати не тимчасові, а вічні і святі цінності життя, переживати такі миттєвості, які сприяють відчуттю певного досягнення, повноти радощів буття, мати позитивні емоційні переживання.

Таким чином, дослідження ціннісних орієнтацій життєвих пріоритетів сучасної молоді досить актуально, скільки результати досліджень можуть служити орієнтиром у роботі з молоддю на різних рівнях. Соціологічні дослідження, проведені в різних навчальних закладах, дозволили одержати узагальнені показники, на основі яких можливо простежити вплив фізкультурно-спортивної діяльності на формування системи ціннісних орієнтацій, гуманістичного світогляду.

Важливими складовими структури свідомості студентської молоді, що займається фізичною культурою і спортом, є духовні цінності. Однак за певного поступального розвитку української культури сучасну ситуацію в державі визнати позитивною неможливо. Оскільки має місце надмірна комерціалізація освітніх закладів і установ, зростають ціни на користування закладами культури, зменшується кількість бібліотек, центрів, клубів, творчих об'єднань та інше, що негативно позначається на духовному житті української молоді.

Отже, фундаментальні загальнолюдські цінності нерозривно пов'язані з сутністю спорту, перетворюють його в механізм транслявання та розповсюдження ідей миру, терпимості та поваги до опонентів незалежно від етнічних, культурних, релігійних та інших відмінностей.

У спорті криються величезні можливості для комплексного гуманістичного впливу на особистість. Спорт дає можливість свідомо та дуже ефективно впливати на різноманітні фізичні, психічні, духовні якості та здібності людини. Таким чином, спорт можна розглядати як потужний засіб гуманістичного виховання та формування гармонійно-розвинутої особистості.

Список використаної літератури

1. Базилевич В. Інтелектуальна діяльність в контексті глобалізаційних процесів / В. Базилевич // Вища школа. – К. – 2008. – № 2. – С. 26 – 33.
2. Виткалов В. Українська культура у системі сучасної вищої освіти / В. Виткалов, О. Граб // Вища школа. – К. – 2008. – № 10. – С. 56 – 65.
3. Грибан Г. Методологічні аспекти духовності в фізичному вихованні та спорті / Г. Грибан // Спортивний вісник Придніпров'я. Науково-теоретичний журнал Дніпропетровського держ. ін-ту фіз. культ. і спорту. – Дніпропетровськ. – 2005. – № 2. – С. 19 – 21.
4. Данилова Е. Динаміка базових цінностей молодіжної Республіки Беларусь / Е. Данилова // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – К. – 2007. – № 4. – С. 99 – 107.
5. Жорнова О. Формування студента як суб'єкта соціокультурної діяльності / О. Жорнова // Вища освіта України. – К. – 2007. – № 2. – С. 90 – 93.